

KONFLIKTIST OSADUSENI

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja Rooma-Katoliku Kiriku
ühiskonverents reformatsiooni 500. aastapäeval

FROM CONFLICT TO COMMUNION

Joint Conference of the Estonian Evangelical Lutheran Church
and the Roman Catholic Church on the Occasion of the
500th Anniversary of the Reformation

27.09.2017, Tallinn

Õhtupalvus Vespers

Tallinna Toompea Kaarli Kirikus
27. septembril 2017 kell 18.15

In the Tallinna Toompea Charles' Church
27. September 2017 at 18.15

Juhatajad / Presiders:

Urmas Viilma, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop / Archbishop of the Estonian Evangelical Lutheran Church

Mons. Philippe Jourdan, Rooma-Katoliku Kiriku apostellik administraator Eestis / Titular Bishop of Pertusa and Apostolic Administrator of Estonia

Lugejad / Readers:

(1) **Indrek Petersoo** (RKK),

(2) Assessor / Assessor **Kadri Eliisabet Pöder** (EELK)

Eestpalvetajad / Leaders of intercessory prayer:

Õp / Rev. **Jaak Aus** (EELK)

Peapiiskop emer / Archbishop emer **Andres Pöder** (EELK), Eesti Kirikute Nõukogu president / President of the Estonian Council of Churches

Juta Petersoo (RKK)

Marge Paas (RKK)

Õp / Rev. **Eve Kruus** (EELK)

Õp / Rev. **Tauno Teder** (EELK)

Metropoliit / Metropolitan **Stefanus** (Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik / Orthodox Church of Estonia)

Meeli Tankler (Eesti Metodisti Kirik / United Methodist Church in Estonia)

Pastor **Meego Rimmel** (Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit / Union of Free Evangelical and Baptist Churches of Estonia), Eesti Kirikute Nõukogu asepresident / Vice-President of the Estonian Council of Churches

Küünlasüütajad / Lighters of the candles:

Hanna-Mari Eenmaa, **Helena Petersoo**, **Anett Marvet**, **Jürgen Petersoo** ja **Mattias Marvet**

Muusika / Music:

Vanalinna Hariduskolleegeiumi kammerkoor / The Chamber Choir of the Collegium Educationis Revaliae

Dirigent / Conductor **Pille Raitmaa**

Kantor / Cantor: Eerik Jõks

RKK - Rooma-Katoliku Kirik Eestis / Roman Catholic Church in Estonia

EELK - Eesti Evangeelne Luterlik Kirik / Estonian Evangelical Lutheran Church

R - Rahvas

P - People

J1 - Juhataja 1; J2 - Juhataja 2

P1 - Presider 1; P2 - Presider 2

L1 - Lugeja 1; L2 - Lugeja 2

R1 - Reader 1; R2 - Reader 2

■ - Seismine

■ - Standing

ALUSTUS

Ühislaul

„Võta nüüd Issandat, vägevat Kuningat, kiita“
(KLPR 306)

Ühislaulu võib laulda nii eesti kui inglise keeles.

OPENING

Hymn

„Praise to the Lord the Almighty, the King of Creation“

Hymn can be sung in either Estonian or English.

1. Võ - ta nüüd Is - san - dat, vä - ge - vat Ku - nin - gat, kii - ta,
1. Praise to the Lord, the Al - mighty, the King of cre - a - tion!
oh mi - nu hin - ge - ke, ä - ra sa ae - ga nüüd vii - da!
O my soul, praise him, for he is your health and sal - va - tion!
Rõõ - mus - ta, meel, hõi - sa - tes lau - la, mu keel!
Come, all who hear; now to his temple draw near,
Kand - led ja pa - su - nad hüüd - ku!
join me in glad a - do - ra - tion.

2. Kiida nüüd Issandat, kes on kõik targasti
seadnud, / kes kotka tiibadel vägevalt ikka
sind kandnud, / hoiab sind ka, nõnda kui
igatsed sa. / Eks ole seda sa tundnud?

3. Kiida nüüd Issandat, kes sind on kaunisti
loonud, / kes sulle tervist on andnud ja
rahu sul toonud; / häda sees ka on oma
tiivaga Ta / hoolsalt ja heldelt sind katnud.

4. Kiida nüüd Issandat, kiida, hing, Jumala
nime, / mis iial liigub, see kiitku, sest Tema
teeb imet! / Su valgus Ta: Oh seda mäleta
sa! / Sest ütle kiites nüüd: Aamen!

2. Praise to the Lord, above all things so wondrously
reigning; / sheltering you under his wings, and
so gently sustaining! / Have you not seen all
that is needful has been / sent by his gracious
ordaining?

3. Praise to the Lord, who will prosper your work
and defend you; / surely his goodness and mercy
shall daily attend you. / Ponder anew what the Al -
mighty can do, / if with his love he befriends you.

4. Praise to the Lord! O let all that is in me adore
him! / All that has life and breath, come now
with praises before him. / Let the amen sound
from his people again; / gladly forever adore him.

J1: Jumal, ✠ tõtta meid päästma!

R: Issand, rutta meile appi!

J2: Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule!

R: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb,
igavesest ajast igavesti. Aamen. Halleluuja.

P1: O God, ✠ make speed to save us!

P: O Lord, make haste to help us!

P2: Glory to the Father, and to the Son, and
to the Holy Spirit!

P: As it was in the beginning, is now, and
will be forever. Amen. Alleluia.

J1: Kallid õed ja vennad Kristuses! Tere tulemast oikumeenilisele palvusele, millega meenutame reformatsiooni 500. aastapäeva. Üle 50 aasta on luterlased ja katoliiklased olnud teel konfliktist osaduseni. Rõõmuga oleme hakanud taipama, et see, mis meid ühendab on palju suurem kui see mis meid lahutab. Sellel teekonnal on vastastikune mõistmine ja usaldus kasvanud.

J2: Seetõttu on meil võimalik täna koguneda. Oleme tulnud erinevate mõtete ja tunnetega, mis puudutavad nii tänulikkust kui kurtmist, nii rõõmu kui patukahetsust, nii heameelt Evangeeliumist kui kurbust meie lahutatusest. Me koguneme meenutama, mäletades minevikku, tänumees ja patukahetsuses ning ühisel tunnistuses ja pühendumuses.

L1: Dokumendist „Konfliktist osaduseni“ me loeme, et „Kirik on Kristuse ihu. Kuna on üksainus Kristus, siis on tal üksainus ihu. Selle ihu liikmeteks tehakse inimesed ristimises.“ (219) „Kuna katoliiklased ja luterlased on seotud üksteisega kui Kristuse ihu liikmed, siis käib nende kohta see, mida ütleb Paulus 1Kr 12:26: „Kui üks liige kannatab, siis kannatavad koos temaga kõik liikmed, ja kui ühte liiget austatakse, siis rõõmustavad sellest ühtlasi kõik liikmed“. Mis mõjutab üht ihuliiget, see mõjutab ka teisi. Seepärast, kui luterlased meenutavad sündmusi, mis viisid nende kirikute konkreetse kujuni, ei taha nad seda teha ilma oma katoliiklastest kaaskristlasteta. Reformatsiooni algust ühiselt meenutades võetakse oma ristimist tõsiselt.“ (221)

J1: Palvetagem! Jeesus Kristus, kiriku Issand, saada oma Püha Vaimu! Valgusta meie südamed ja paranda meie mälestused. Oh Püha Vaim: aita meil rõõmustada nende andide üle, mis Kirik on saanud reformatsiooni kau-

P1: Dear Sisters and Brothers in Christ! Welcome to this ecumenical prayer, which commemorates the 500 years of the Reformation. For over 50 years Lutherans and Catholics have been on a journey from conflict to communion. With joy, we have come to recognize that what unites us is far greater than what divides us. On this journey, mutual understanding and trust have grown.

P2: So it is possible for us to gather today. We come with different thoughts and feelings of thanksgiving and lament, joy and repentance, joy in the Gospel and sorrow for division. We gather to commemorate in remembrance, in thanksgiving and confession, and in common witness and commitment.

R1: In the document From Conflict to Communion, we read, “The church is the body of Christ. As there is only one Christ, so also he has only one body. Through baptism, human beings are made members of this body.” (219) “Since Catholics and Lutherans are bound to one another in the body of Christ as members of it, then it is true of them what Paul says in 1 Corinthians 12:26: ‘If one member suffers, all suffer together; if one member is honored, all rejoice together.’ What affects one member of the body also affects all the others. For this reason, when Lutheran Christians remember the events that led to the particular formation of their churches, they do not wish to do so without their Catholic fellow Christians. In remembering with each other the beginning of the Reformation, they are taking their baptism seriously.” (221)

P1: Let us pray! Jesus Christ, Lord of the church, send your Holy Spirit! Illumine our hearts and heal our memories. O Holy Spirit: help us to rejoice in the gifts that have come to the Church through the Reformation, pre-

du, valmista meid meeleparandusele lahutavate müüride pärast, mida meie ja meie eelkäijad on ehitanud, ja varusta meid ühiseks tunnistuseks ja teenimiseks selles maailmas.

R: Aamen.

ÜHISLAUL

Veni Creator Spiritus (Liber Hymnarius lk 90; KLPR 130)

Salmid 1, 3, 5 ja 7 ladina keeles; s. 2, 4 ja 6 eesti keeles.

pare us to repent for the dividing walls that we, and our forebears, have built, and equip us for common witness and service in the world.

P: Amen.

HYMN

Veni Creator Spiritus (Liber Hymnarius p. 90; KLPR 130)

Verses 1, 3, 5, and 7 in Latin; v. 2, 4, and 6 in Estonian.

1. Ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus, men - tes tu - o - rum vi - si - ta,
 3. Tu sep - ti - for - mis mu - ne - re, dext - rae De - i tu di - gi - tus
 5. Hos - tem re - pel - las lon - gi - us pa - cem - que do - nes pro - ti - nus;
 7. De - o Pat - ri sit glo - ri - a, et Fi - li - o qui a mor - tu - is

1. im - ple su - per - na gra - ti - a, quae tu cre - as - ti, pec - to - ra.
 3. tu ri - te pro - mis - sum Pat - ris, ser - mo - ne di - tans gut - tu - ra.
 5. duc - to - re sic te prae - vi - o vi - te - mus om - ne no - xi - um.
 7. Sur - rex - it, ac Pa - ra - cli - to, in sae - cu - lo - rum sae - cu - la.

2. Sind Rõõmus - ta - jaks hüü - tak - se, Sind mei - le tae - vast an - tak - se.
 4. Su val - gust i - se süü - ta meis, ja ar - mu lee - ki sü - da - meis.
 6. Meid I - sa tund - ma õ - pe - ta ja Te - ma Poe - ga Jee - sust ka,

2. Sa e - lu - kaev ja val - gus - tus ja hin - ge ü - lim va - ran - dus.
 4. Me i - hu nõt - rust kin - ni - ta, meid pi - me - du - ses val - gus - ta.
 6. et u - su - me kõik sü - da - mest, et Si - na läh - tud mõ - le - mast.

A - men.

TÄNU

L1: Dokumendist „Konfliktist osaduseni“ loeme: „Oma südames on luterlased tänulikud kõige eest, mille Luther ja teised reformaatorid neile kättesaadavaks tegid: Jeesuse Kristuse evangeeliumi mõistmine ja usk temasse; arusaamine Kolmainu Jumala müsteeriumist, kes annab end oma armust meile, inimestele, ja keda saab vastu võtta üksnes jumalikku töotust täielikult usaldades; vabadus

THANKSGIVING

R1: Reading from „Conflict to Communion“: “Lutherans are thankful in their hearts for what Luther and the other reformers made accessible to them: the understanding of the gospel of Jesus Christ and faith in him; the insight into the mystery of the Triune God who gives Himself to us human beings out of grace and who can be received only in full trust in the divine promise; the

ja usukindlus, mille loob evangeelium; arusaamine armastusest, mis tuleb usust ja mida äratav usk, ning lootusest elus ja surmas, mille toob usk; elavast sidemest Pühakirjaga, katekismuste ning koraalidega, mis äratavad usu elule“ (225), kõikide ristitud usklike preesterlusest ja nende kutsumusest Kiriku ühiseks missiooniks. „Luterlased mõistavad, ... et see kõik, mille eest nad Jumalat tänavad, pole ainult neile kingitud. Nad tahavad jagada seda kingitust kõigi kristlastega.“ (226)

L2: „Katoliiklastel ja luterlastel nende usus nii palju ühist, et nad võivad olla ... üheskoos tänuilikud.“ (226) Julgustatuna Teisest Vatikani Kirikukogust, tuleb katoliiklastel „rõõmuga tunnista ja hinnata tõeliselt kristlike hüvesid meie ühises pärandis, mida leidub meie eraldiseivate vendade juures. Kristuse rikkuseid ja vägevaid tegusid on õige ja hea ära tunda ka teiste Kristuse tunnustajate - mõnikord ka veretunnustajate - elus. Sest Jumal on oma tegudes alati imeline ning väärt kõike kiitust.“ (Unitatis Redintegratio, 1. peatükk). Selles vaimus võtavad katoliiklased ja luterlased üksteist omaks kui õdesid ja vendi Issandas. Nad rõõmustavad koos tõelistes kristlikes andides, mida nad mõlemad on saanud ja taasavastanud erinevaid teid pidi reformatsiooni taasmõtestamise ja impulsside kaudu. Need annid annavad põhjust tänuilikkuseks. „Oikumeeniline teekond lubab luterlastel ja katoliiklastel üheskoos väärtustada Martin Lutheri arusaama ja vaimulikku kogemust Jumala õiguse evangeeliumist, mis on ühtlasi Jumala arm.“ (244)

J1: Palvetagem! Tänu olgu Sulle, oh Jumal, nende paljude juhatust andvate teoloogiliste ja vaimsete arusaamiste eest, mis on meieni jõudnud läbi reformatsiooni. Tänu olgu

freedom and certainty that the gospel creates; in the love that comes from and is awakened by faith, and in the hope in life and death that faith brings with it; and in the living contact with the Holy Scripture, the catechisms, and hymns that draw faith into life” (225), in the priesthood of all baptized believers and their calling for the common mission of the Church. “Lutherans ... realize that what they are thanking God for is not a gift that they can claim only for themselves. They want to share this gift with all other Christians.” (226)

R2: „Catholics and Lutherans have so much of the faith in common that they can ... be thankful together ...“. (226) Encouraged by the Second Vatican Council, Catholics “gladly acknowledge and esteem the truly Christian endowments from our common heritage which are to be found among our separated brethren. It is right and salutary to recognize the riches of Christ and virtuous works in the lives of others who are bearing witness to Christ, sometimes even to the shedding of their blood. For God is always wonderful in His works and worthy of all praise.” (Unitatis Redintegratio, Chapter 1). In this spirit, Catholics and Lutherans embrace each other as sisters and brothers in the Lord. Together they rejoice in the truly Christian gifts that they both have received and rediscovered in various ways through the renewal and impulses of the Reformation. These gifts are reason for thanksgiving. “The ecumenical journey enables Lutherans and Catholics to appreciate together Martin Luther’s insight into and spiritual experience of the gospel of the righteousness of God, which is also God’s mercy.” (244)

P1: Let us pray! Thanks be to you O God for the many guiding theological and spiritual insights that we have all received through the Reformation. Thanks be to you for the good

Sulle heade ümberkujunemiste ja uuenduste eest, mis said alguse reformatsioonist või selle väljakutsetega võitlemisest. Tänu olgu Sulle evangeeliumi kuulutuse eest mis tuli esile reformatsiooni käigus ja on sellest ajast tugevdanud lugematuid inimesi elamaks oma elu usus Jeesusesse Kristusesse.

R: Aamen.

KIITUSLAUL KOORILT

„Ma tänan Sind, et oled mind“

MEELEPARANDUS

L1: „Nii nagu 2017. aasta tähistamine väljendab tänu ja rõõmu, peab see tegema nii luterlaste kui katoliiklaste juures ruumi valule ebaõnnestumiste ja eksisammude pärast, süü ja patu pärast nendes inimestes ja sündmustes, keda ja mida meenutatakse.“ (228) „Kuue- teistkümnenda sajandi katoliiklased ja luterlased sageli mitte ainult ei mõistnud teineteist vääriti, vaid ka kirjeldasid oma vastaseid liialdustega ja karikatuursetena, et neid naeruvääristada. Nad eksisid korduvalt kaheksanda käsu vastu, mis keelab andmast valetunnistust ligimese vastu.“ (233)

L2: Luterlased ja katoliiklased keskendusid sageli sellele, mis neid lahutas, kui sellele, mis neid ühendas. Nad rahuldusid tõdemusega, et evangeelium oli segatud võimulolijate poliitiliste ja majanduslike huvidega. Nende läbikukkumised päädisid sadade ja tuhandete inimeste surmaga. Perekondi lahutati, inimesi vangistati ja piinati, võideldi sõdades ja religiooni ning usku kuritarvitati. Inimesed kannatasid ja evangeeliumi usaldusväärsust kahjustati selliste tagajärgedega, mis mõjutavad meid veel täna. Me kahetseme sügavalt kõike kurja, mida katoliiklased ja luterlased vastastikku üksteisele on teinud.

transformations and reforms that were set in motion by the Reformation or by struggling with its challenges. Thanks be to you for the proclamation of the gospel that occurred during the Reformation and that since then has strengthened countless people to live lives of faith in Jesus Christ.

P: Amen.

SONG OF THANKSGIVING – THE CHOIR

REPENTANCE

R1: “As the commemoration in 2017 brings joy and gratitude to expression, so must it also allow room for both Lutherans and Catholics to experience the pain over failures and trespasses, guilt and sin in the persons and events that are being remembered.” (228) “In the sixteenth century, Catholics and Lutherans frequently not only misunderstood but also exaggerated and caricatured their opponents in order to make them look ridiculous. They repeatedly violated the eighth commandment, which prohibits bearing false witness against one’s neighbour.” (233)

R2: Lutherans and Catholics often focused on what separated them from each other rather than looking for what united them. They accepted that the Gospel was mixed with the political and economic interests of those in power. Their failures resulted in the deaths of hundreds of thousands of people. Families were torn apart, people imprisoned and tortured, wars fought and religion and faith misused. Human beings suffered and the credibility of the Gospel was undermined with consequences that still impact us today. We deeply regret the evil things that Catholics and Lutherans have mutually done to each other.

J1: Palvetagem!

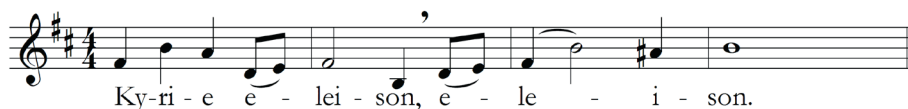
J2: Oh halastuse Jumal, me oleme kurvad, et reformide ja uuenduste headel ettevõtmistel olid sageli soovimatud negatiivsed tagajärjed.

ÜHISLAUL – ISSAND HALASTA

Kyrie eleison

Kantor: Kyrie eleison.

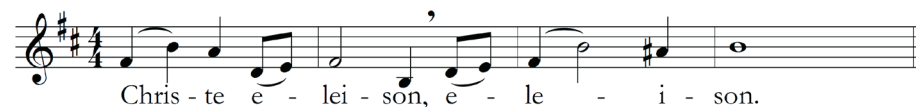
Kõik:

J1: Me toome Sinu ette süükoorma minevikust, mil meie eelkäijad ei järginud Sinu tahet, et kõik oleksid üks Evangeeliumi tõe kohaselt.

Kantor: Christe eleison.

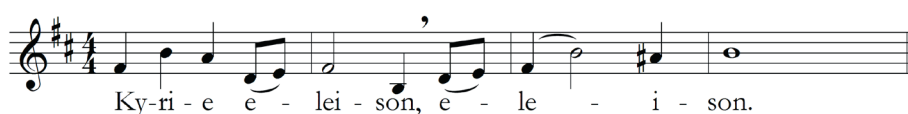
Kõik:

J2: Me kahetseme oma mõtte- ja käitumislade, mis kinnistavad minevikus tekkinud eraldatust. Me ehitame kogukondade ja üksikisikutena eneste ümber mitmeid müüre: vaimseid, vaimulikke, füüsilisi, poliitilisi müüre, mille tagajärjeks on diskrimineerimine ja vägivald. Anna meile andeks, Issand.

Kantor: Kyrie eleison.

Kõik:

PSALM 130

Kantor: Põhjatuist sügavusist hüüan ma sinu poole, Issand! ✱ Issand, kuule mu häält, sinu kõrvald pangu tähele mu anumise häält!

P1: Let us pray!

P2: O God of mercy, we lament that even good actions of reform and renewal had often unintended negative consequences.

KYRIE ELEISON

Kyrie eleison.

Cantor: Kyrie eleison.

All:

P1: We bring before you the burdens of the guilt of the past when our forebears did not follow your will that all be one in the truth of the Gospel.

Cantor: Christe eleison.

All:

P2: We confess our own ways of thinking and acting that perpetuate the divisions of the past. As communities and as individuals, we build many walls around us: mental, spiritual, physical, political walls that result in discrimination and violence. Forgive us, Lord.

Cantor: Kyrie eleison.

All:

PSALM 130

Cantor: Out of the depths I cry to you, O Lord. Lord, ✱ hear my voice! Let your ears be attentive to the voice of my supplications!

Kõik:

All:

Kui sina, Issand, peaksid meeles kõik paha-teod, † kes **siis**, Issand, püsiks? * Kuid sinu käes on andeksand, et **sind** kardetaks.

Kantor: Ma ootan Issandat, **minu** hing ootab, * ja ma loodan tema **sõna** peale.

Kõik: Minu hing ootab Issandat * enam kui valvurid hommikut, kui valvurid hommikut.

Kantor: Iisrael, looda Issanda peale, † sest Issanda **juures** on heldus * ja tema juures on rohke lunastus!

Kõik: Ja tema lunastab Iisraeli * kõikidest tema pahategudest.

Kantor: Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule *

Kõik: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

J1: Kristus on tee, tõde ja elu. Tema on meie rahu, kes lõhub maha müürid, mis meid eraldavad, kes annab meile Püha Vaimu läbi üha uusi algusi.

J2: Kristuses me võtame vastu andestuse ja lepituse ning oleme kindlustatud ustavaks ja ühiseks tunnistuseks oma ajas. Aamen.

RAHUSOOV

J2: Valitsegu Kristuse rahu teie südames, kuna ühe ihu liikmetena olete te kutsutud rahule. Kristuse rahu olgu alati teiega!

R: Ja samuti sinuga!

J1: Soovigem üksteisele lepitust ja rahu.

If you, O Lord, should mark iniquities, Lord, who could stand? * But there is forgiveness with you, so that you may be revered.

Cantor: I wait for the Lord, my soul waits, * and in his word I hope;

All: my soul waits for the Lord more than those who watch for the morning, * more than those who watch for the morning.

Cantor: O Israel, hope in the Lord! For with the Lord there is steadfast love, * and with him is great power to redeem.

All: It is he who will redeem Israel * from all its iniquities.

Cantor: Glory be to the Father, and to the Son, and to the Holy Spirit. *

All: As it was in the beginning, is now, and ever shall be, world without end. Amen.

P1: Christ is the way, the truth, and the life. He is our peace, who breaks down the walls that divide, who gives us, through the Holy Spirit, ever-new beginnings.

P2: In Christ, we receive forgiveness and reconciliation and we are strengthened for a faithful and common witness in our time. Amen.

THE PEACE

P2: Let the peace of Christ rule in your hearts, since as members of one body you are called to peace. The peace of Christ be with you always!

P: And also with you!

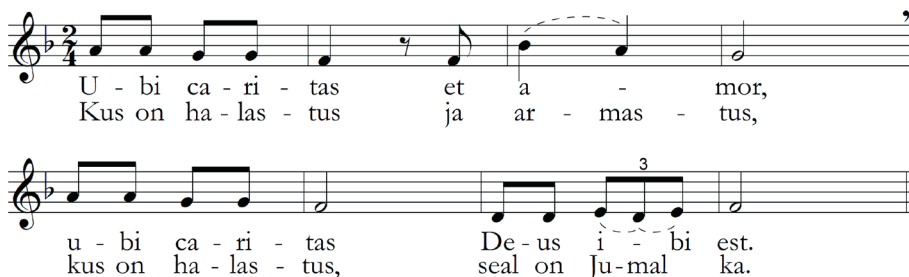
P1: Let us offer each a sign of reconciliation and peace.

ÜHISLAUL RAHUSOOVI AJAL

„Ubi caritas”

HYMN

„Ubi caritas”

Evangelium

L: Jätkates oma teekonda konfliktist osaduseni, pangem tähele Evangeeliumit Johannese järgi.

„Mina olen tõeline viinapuu ja mu Isa on aednik. Iga oksa minu küljes, mis ei kanna vilja, lõikab ta ära, ja igaihte, mis kannab vilja, ta puhastab, et see kannaks rohkem vilja. Teie olete juba puhtad sõna tõttu, mida ma teile olen rääkinud. Jääge minusse, ja mina jään teisse. Nii nagu oks ei suuda kanda vilja omaette, kui ta ei jää viinapuu külge, nõnda ka teie, kui te ei jää minu külge. Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei suuda te midagi teha.“ (Jh 15:1–5)

L: See on Issanda Evangeelium!

Kõik: Tänu olgu Jumalale!

Jutulused

Apostlik usutunnistus

J1: Tunnistagem üheskoos oma usku.

Mina usun Jumalasse, kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse. Ja Jeesusesse Kristusesse, Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse, kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud Neitsi Maarjast, kannatanud Pontius Pilaatuse all, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda, kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Ju-

Gospel

R: As we continue our journey from conflict to communion, let us hear the Gospel according to John.

„I am the true vine, and my Father is the vinegrower. He removes every branch in me that bears no fruit. Every branch that bears fruit he prunes to make it bear more fruit. You have already been cleansed by the word that I have spoken to you. Abide in me as I abide in you. Just as the branch cannot bear fruit by itself unless it abides in the vine, neither can you unless you abide in me. I am the vine, you are the branches. Those who abide in me and I in them bear much fruit, because apart from me you can do nothing.“ (Jn 15:1–5)

R: The Gospel of the Lord!

All: Thanks be to God!

Sermons

The Apostles' Creed

P1: Together, let us confess our faith.

I believe in God, the Father almighty, creator of heaven and earth. I believe in Jesus Christ, God's only Son, our Lord, who was conceived by the Holy Spirit, born of the Virgin Mary, suffered under Pontius Pilate, was crucified, died, and was buried; he descended to the dead. On the third day he rose again; he ascended into heaven, he is seated at the right

mala, oma kõigeväelise Isa paremal käel, sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle. Mina usun Pühasse Vaimusse, üht püha kristlikku / püha katoliiklikku kirikut, püha-de osadust, pattude andeksandmist, ihu üles-tõusmist ja igavest elu. Aamen.

Maarja kiituslaul antifooniga „Otsige esmalt Jumala riiki“ (tekst Mt 6:33 järgi)

Antifooni viis: Eerik Jõks

Antifoon

*But strive first for the kingdom of God and his righteousness,
and all these things will be given to you as well.*

Maarja kiituslaul (Lk 1:46b-55)

Kantor: Minu hing ülistab Issandat * ja mu vaim hõiskab Jumala, minu Päästja pärast,

Kõik:

sest ta on vaadanud oma teenija madaluse peale. * Sest vaata, nüüdsest peale kiidavad mind õndsaks **kõik** sugupõlvad,

Kantor: sest mulle on suuri asju teinud Väge, * ja püha on tema nimi

Kõik: ja tema halastus kestab põlvest põlveni * neile, kes teda kardavad.

Kantor: Ta on näidanud oma käsivarre kangust, * ta on pillutanud need, kes on ülbed oma südame meelelt.

Kõik: Ta on tõuganud maha võimukad troonidelt * ja ülendanud alandlikke,

hand of the Father, and he will come to judge the living and the dead. I believe in the Holy Spirit, the holy catholic Church, the communion of saints, the forgiveness of sins, the resurrection of the body, and the life everlasting. Amen.

The Magnificat with the antiphon „But strive first for the kingdom of God“

Tune of the antiphon: Eerik Jõks

Antiphon (Matthew 6:33)

The Magnificat (Luke 1:46b-55)

Cantor: My soul magnifies the Lord, * and my spirit rejoices in God my Savior,

All:

for he has looked with favor on the lowliness of his servant. * Surely, from now on all generations will call me blessed;

Cantor: for the Mighty One has done great things for me, * and holy is his name.

All: His mercy is for those who fear him * from generation to generation.

Cantor: He has shown strength with his arm; * he has scattered the proud in the thoughts of their hearts.

All: He has brought down the powerful from their thrones, * and lifted up the lowly;

Kantor: näljaseid on ta täitnud heade andidega, * ent rikkad saatnud minema tühjalt.

Kõik: Ta on võtnud oma hooleks oma sulase Iisraeli, * pidades meeles oma halastust,

Kantor: nõnda nagu ta on rääkinud meie vanematele, * Aabrahamile ja tema järglastele igavesti.“

Kõik: Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule! * Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

Antifoon

Kõik: Otsige esmalt ...

Kohustused: viis imperatiivi

J2: Meie oikumeeniline teekond jätkub. Selle jumalateenistusega me võtame endale kohustuse vastastikuse osaduse kasvamiseks. „Viis imperatiivi“, mis leiduvad dokumendis „Konfliktist osaduseni“, näitavad meile teed.

J2: Meie esimene kohustus: Tugevdamaks seda, mis on ühine, peavad katoliiklased ja luterlased alati lähtuma ühtsuse ja mitte lõhenemise vaatenurgast, isegi kui erinevused tunduvad nähtavamad ja kogetavamad.

Meie teine kohustus: Luterlased ja katoliiklased peavad olema valmis end teisega kohutumise ja vastastikuse usu tunnistamise läbi pidevalt muuta laskma.

Meie kolmas kohustus: Katoliiklased ja luterlased peavad uuesti pühenduma nähtava ühtsuse otsimisele, selle üheskoos väljaselgitamisele, mida see konkreetsetl tähendab, ja pidevalt selle sihi poole püüdlmisele.

Meie neljas kohustus: Luterlased ja katoliiklased peavad üheskoos taasavastama Jeesuse Kristuse evangeeliumi väe meie aja jaoks.

Meie viies kohustus: Katoliiklased ja luterlased peavad oma kuulutuses ja maailma teeni-

Cantor: he has filled the hungry with good things, * and sent the rich away empty.

All: He has helped his servant Israel, * in remembrance of his mercy,

Cantor: according to the promise he made to our ancestors, * to Abraham and to his descendants forever.“

All: Glory be to the Father, and to the Son, and to the Holy Spirit. * As it was in the beginning, is now, and ever shall be, world without end. Amen.

Antiphon

All: But strive first ...

Commitments: Five Imperatives

P2: Our ecumenical journey continues. In this worship, we commit ourselves to grow in communion. The five imperatives found in „From Conflict to Communion will guide us“.

P2: Our first commitment: Catholics and Lutherans should always begin from the perspective of unity and not from the point of view of division in order to strengthen what is held in common even though the differences are more easily seen and experienced.

Our second commitment: Lutherans and Catholics must let themselves continuously be transformed by the encounter with the other and by the mutual witness of faith.

Our third commitment: Catholics and Lutherans should again commit themselves to seek visible unity, to elaborate together what this means in concrete steps, and to strive repeatedly toward this goal.

Our fourth commitment: Lutherans and Catholics should jointly rediscover the power of the gospel of Jesus Christ for our time.

Our fifth commitment: Catholics and Lutherans should witness together to the mercy

mises üheskoos Jumala halastusest tunnistust andma.

KOORILAU „If you love me“

Eestpalved

J1: „Oikumeeniline panus kiriku ühtsusesse ei teeni mitte ainult kirikut, vaid ka maailma, selleks et maailm võiks uskuda.“ (243) Palvetagem nüüd maailma ja kiriku eest ja kõigi nende eest, kes on puuduses ...

Halastuse Jumal, läbi ajaloo on Sinu headus valitsenud, ava kõikide inimeste südamed, et nad leiaksid Sinu ja Su halastuse, mis kestab igavesti.

Kõik: Kuule meie palvet!

Rahu Jumal, painuta painumatut, kooluta maha tõkked mis lahutavad, kiindumused, mis nurjavad lepituse. Too rahu sellesse maailma. Taasta meie terviklikkus ja ilmuta meile oma armu!

Kõik: Kuule meie palvet!

Õigluse Jumal, parandaja ja vabastaja, tervenda neid, kes kannatavad haiguste käes, kes on vaesuses ja hüljatuses. Anna ruttu õiglust nendele, kes kannatavad kurjuse võimu all. Anna uus elu kõigile ja ilmuta meile oma armu!

Kõik: Kuule meie palvet!

Jumal, kalju ja kindlus, kaitse põgenikke, neid, kel ei ole kodu või kindlustunnet, kõiki hüljatud lapsi. Aita meid alati kaitsta inimväärikust. Ilmuta meile oma armu!

Kõik: Kuule meie palvet!

Looja Jumal, kogu loodu ägab ootuses, pööra meid meie keskkonda kurnavast eluviisist. Õpeta meid elama kooskõlas Sinu looduga. Ilmuta meile oma armu!

Kõik: Kuule meie palvet!

of God in proclamation and service to the world.

CHORAL SONG „If you love me“

Intercessory Prayers

P1: “Ecumenical engagement for the unity of the church does not serve only the church but also the world so that the world may believe.” (243) Let us now pray for the world, the church and all those in need...

God of mercy, throughout history your goodness prevails, open the hearts of all people to find you and your mercy that endures forever.

All: Hear our prayer!

God of peace, bend that which is inflexible, the barriers that divide, the attachments that thwart reconciliation. Bring peace in this world. Restore wholeness among us and show us your mercy!

All: Hear our prayer!

God of justice, healer and redeemer, heal those who suffer from illness, poverty and exclusion. Hasten justice for those suffering under the power of evil. Give new life to all and show us your mercy!

All: Hear our prayer!

God, rock and fortress, protect refugees, those without homes or security, all the abandoned children. Help us always to defend human dignity. Show us your mercy!

All: Hear our prayer!

God creator, all creation groans in expectation, convert us from exploitation. Teach us to live in harmony with your creation. Show us your mercy!

All: Hear our prayer!

Halastuse Jumal, tugevda ja kaitse neid, keda kiusatakse taga Sinusse uskumise pärast ja teistest religioonidest inimesi, kes kannatavad tagakiusamise all. Anna meile julgust tunnistada oma usku. Sinu arm kestab igavesti.

Kõik: Kuule meie palvet!

Elu Jumal, paranda valusaid mälestusi, too muutus kogu enesega rahulolusse, muuda ära ükskõiksus ja hoolimatus, vala välja Lepituse Vaim. Pööra meid Sinu ja üksteise poole. Ilmuta meile oma armu!

Kõik: Kuule meie palvet!

Armastuse Jumal, Sinu Poeg Jeesus teeb meie vahel nähtavaks armastuse saladuse, tugevda seda ühtsust, mida ainult Sina meie erinevuses alal hoiad. Sinu arm kestab igavesti!

Kõik: Kuule meie palvet!

Toitja Jumal, too meid kokku oma armulauale, kasvata Sinu armastusest lähtuvat osadust nii meie sees kui meie vahel. Sinu arm kestab igavesti!

Kõik: Kuule meie palvet!

J2: Kindlustundes, et Sina, oh Jumal, kuuled meie palveid selle maailma vajaduste pärast ja kõikide ristiinimeste ühtsuse pärast nende tunnistuses, palvetagem nõnda nagu Jeesus meid õpetas:

Kõik: Meie Isa, kes Sa oled taevas! Pühitse tud olgu Sinu Nimi. Sinu riik tulgu. Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal. Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev. Ja anna meile andeks meie völad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele. Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast. Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

J1: Kõige eest, mida Jumal teeb meie sees, kõige eest, mida Jumal teeb ilma meieta,

R: tänu olgu Jumalale!

God of mercy, strengthen and protect those who are persecuted for faith in you and those of other faiths who suffer persecution. Give us the courage to profess our faith. Your mercy endures forever.

All: Hear our prayer!

God of life, heal painful memories, transform all complacency, indifference and ignorance, pour out a spirit of reconciliation. Turn us to you and one another. Show us your mercy!

All: Hear our prayer!

God of love, your son Jesus reveals the mystery of love among us, strengthen that unity that you alone sustain in our diversity. Your mercy endures forever!

All: Hear our prayer!

God our sustenance, bring us together at your eucharistic table, nurture within and among us a communion rooted in your love. Your mercy endures forever!

All: Hear our prayer!

P2: In confidence that you O God hear our prayers for the needs of this world and for the unity of all Christians in their witness, let us pray as Jesus taught us:

All: Our Father, who art in heaven hallowed be thy Name, thy kingdom come, thy will be done, on earth as it is in heaven. Give us this day our daily bread and forgive us our trespasses, as we forgive those who trespass against us. And lead us not into temptation, but deliver us from evil. For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever and ever. Amen.

P1: For all that God can do within us, for all that God can do without us,

P: Thanks be to God!

J2: Kõikide eest, kelles Kristus on elanud
enne meid, meie kõrval, kelles Kristus elab,

R: tänu olgu Jumalale!

J1: Kõige eest, mida Vaim tahab meile anda,
kuhu Vaim tahab meid saata;

R: tänu olgu Jumalale!

Juhatajad koos: Olgu Jumala Isa ja Poja ja
Püha Vaimu õnnistus teiega ja teie ühisel teel,
nüüd ja igavesti.

Kõik: Amen.

P2: For all in whom Christ lived before us,
for all in whom Christ lives beside us,

P: Thanks be to God!

P1: For all the Spirit wants to bring us, for
where the Spirit wants to send us,

P: Thanks be to God!

Presiders jointly: The blessing of God, Fa-
ther and Son and Holy Spirit, be with you
and on your way together, now and forever.

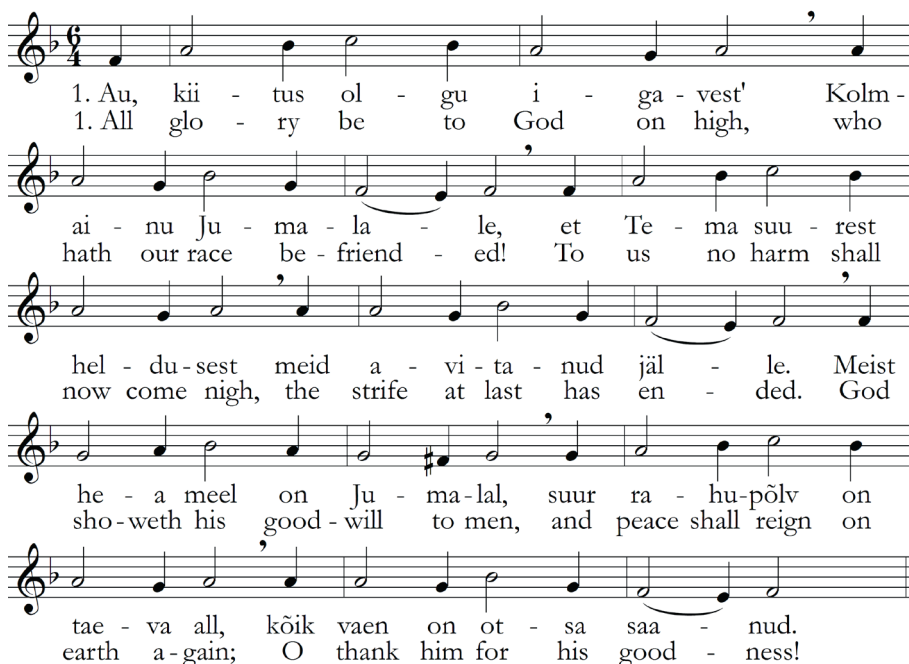
All: Amen.

ÜHISLAUL

Au, kiitus olgu igavest (KLPR 1)

HYMN

All Glory Be to God on High

1. Au, kii - tus ol - gu i - ga - vest' Kolm -
1. All glo - ry be to God on high, who
ai - nu Ju - ma - la - le, et Te - ma suu - rest
hath our race be - friend - ed! To us no harm shall
hel - du - sest meid a - vi - ta - nud jäl - le. Meist
now come nigh, the strife at last has en - ded. God
he - a meel on Ju - ma - la, suur ra - hu - põlv on
sho - weth his good - will to men, and peace shall reign on
tae - va all, kõik vaen on ot - sa saa - nud.
earth a - gain; O thank him for his good - ness!

2. Sind, Isa, meie kiidame
ja palume Sult abi,
kes ülal pead nii targasti
kõik oma sõna läbi;
Su vägi on ju otsata,
mis tahad, see peab sündima,
Sa oled kaunis, Issand.

2. We praise, we worship Thee, we trust,
And give Thee thanks forever,
O Father, that Thy rule is just
And wise, and changes never.
Thy boundless pow'r o'er all things reigns,
Done is whate'er Thy will ordains:
Well for us that Thou rulest.

3. Oh Jeesus, Õnnistegija,
kes Isast, tulid taevast,
meid tahtsid Sina lepita'
ja päästa ära vaevast.
Ma palun kõigest südamest
Sind, kallist vaga Tallekest,
oh anna meile armu!

4. Oh Püha Vaim, Sa abimees,
Sa rõõmustaja taevast,
meid hoia kurja vaimu eest!
Et Jeesus päästis vaevast
meid oma kalli surmaga,
seepärast seisab lõpmata
see peal ka meie lootus.

3. O Jesus Christ, Thou only Son
Of God, Thy heav'nly Father,
Who didst for all our sins atone
And Thy lost sheep dost gather.
Thou Lamb of God, to Thee on high
From out our depths we sinners cry,
Have mercy on us, Jesus!

4. O Holy Ghost, Thou precious Gift,
Thou Comforter unfailing,
O'er Satan's snares our souls uplift
And let thy pow'r availing
Avert our woes and calm our dread.
For us the Saviour's blood was shed;
We trust in Thee to save us.

Palvuse tekstid on koostanud Liturgical Task Force of
the Lutheran-Roman Catholic Commission on Unity

Texts of the prayer service are compiled by the Liturgi-
cal Task Force of the Lutheran-Roman Catholic Com-
mission on Unity.

